

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN TOIMINTAKERTOMUSKANNANOTTO

ALUEHALLINTOVIRASTOJEN TYÖSUOJELUN VASTUUALUEIDEN (AVI TS) TOIMINNASTA VUODELTA 2025

SISÄLLYS

1. Yleisarvio ja valmistelu	3
2. Tulossopimuksen toteutuminen	3
2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumisesta	3
2.2 Arvio toiminnallisen tulostavoitteiden toteutumisesta	4
3. Valtiotalouden tarkastusviraston ja muiden tarkastusten huomiot	7
4. Toimenpiteet	7
4.1 Virastolle ehdotetut toimenpiteet	7
4.2 Sosiaali- ja terveysministeriön toimenpiteet	7

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) antaa valtion talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän tilinpäätös- ja toimintakertomuskannanottonsa aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden (AVI TS) toiminnasta vuodelta 2025 ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätöskertomus ja siitä 29.4.2026 annettu Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus ja vuosiyhteenveto ja muut selvitykset antavat aiheita.

1. Yleisarvio ja valmistelu

Vuosi 2025 oli tulossopimuskauden 2024–2027 toinen vuosi. Koko hallinnonalalla vaikutti merkittäväällä tavalla hallitusohjelman tavoite julkisen talouden vahvistamisesta ja sopeuttamisesta sekä edelleen jatkunut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan.

Kokonaisuudessaan STM arvioi, että aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden tulostavoitteet on toteutettu suunnitellun mukaisesti.

Arvioinnissa on painotettu keskeisiä ja merkittäviä tavoitteita, samalla merkitykseltään pienemmät tavoitteet ovat saaneet pienemmän painon.

Arviointiasteikko:

- Tulostavoitetta ei ole edistetty tai
- Tulostavoite on toteutettu osittain tai
- Tulostavoite on toteutettu lähes suunnitellun mukaisesti tai
- Tulostavoite on toteutettu suunnitellun mukaisesti tai
- Tulostavoite on toteutettu ja ylitetty huomattavasti.

Kannanotto on valmisteltu STM:n sisäisessä valmisteluryhmässä sekä työ- ja tasa-arvo-osaston (TTO) johtoryhmässä. Kannanotto on käsitelty ministeriön virkamiesjohtoryhmässä, ja lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosasto (LVV TSO) on antanut siitä palautteen. Valmistelu perustuu ministeriön sisäiseen ohjeeseen, Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomukseen ja vuosiyhteenvetoon sekä työsuojelun vastuualueiden vuoden 2025 toimintakertomukseen.

2. Tulossopimuksen toteutuminen

2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumisesta

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan yhteiskunnallista vaikuttavuutta on arvioitu koko hallinnonalan osalta viiden vaikuttavuustavoitteen seurantaindikaattoreiden perusteella. Pidemmän aikavälin vaikuttavuustavoitteissa on monelta osin tapahtunut myönteistä

kehitystä, mutta samalla merkittäviä haasteita aiheuttaa mm. mielenterveysongelmien ja sairastavuuden kasvu, pienituloisuuden ja pitkäaikaistyöttömyyden kasvu sekä väkivallan ehkäisy ja sukupuolten väliset turvallisuuserot. Tarkempi arvio on luettavissa sosiaali- ja terveysministeriön vuoden 2025 toimintakertomuksessa. Yksittäisen viraston vaikutusta yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen ei raportoida eikä arvioida.

AVI TS on ehkäissyt ja vähentänyt ihmisten eriarvoistumista, edistänyt sukupuolten tasa-arvon toteutumista sekä parantanut elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta toteuttamalla vaikuttavaa työsuojeluvalvontaa ja muuta viestintä- ja vaikuttamistoimintaa, vastannut täysimääräisesti asiakaskysyntään ja käsitellyt tehokkaasti työsuojeluviranomaiselta haettavat luvat.

2.2 Arvio toiminnallisen tulostavoitteiden toteutumisesta

1. Turvaamme väestön hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden kaikissa tilanteissa

Ei kirjattu tavoitteita viraston tulossopimuksessa.

2. Varmistamme vaikuttavat etuudet ja palvelut kestäväällä tavalla

Ei kirjattu tavoitteita viraston tulossopimuksessa.

3. Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoistumista

Valvontaa ja muuta vaikuttamistoimintaa on kohdennettu riskiperusteisesti haitallisen psykososiaalisen kuormituksen ennaltaehkäisyyn, vähentämisen ja hallinnan menettelyjen sekä työterveysyhteistyön edistämiseksi. Tarkastuksilla on valvottu, että työnantajat ovat huomioineet työntekijöiden henkilökohtaiset edellytykset työssä. Lisäksi valvonnalla on edistetty yhdenvertaisuutta työelämässä. Muulla vaikuttamistoiminnalla on myös edistetty työterveysyhteistyötä psykososiaalisen kuormituksen vähentämiseksi.

Ministeriö kiittää ilmiöön liittyvän valvonnan, muun vaikuttamistoiminnan ja sidosryhmäyhteistyön aktiivisesta toteuttamisesta virastorakenteen muutostilanteessa.

4. Edistämme sukupuolten tasa-arvon toteutumista

Toimintavuonna toteutettiin työsuojeluvalvonnan ja muun vaikuttamistoiminnan analyysi, jossa käsiteltiin laadullisesti ja datalähtöisesti ilmiövalvonnan ja muun vaikuttamistoiminnan suunnittelua, kohdennusta ja resurssointia, sekä erillisinä selvityksinä katsaukset toimintaympäristöön, muiden viranomaisten tietojen hyödyntämiseen valvonnassa ja valvonnan vaikuttavuuden arviointiin. Osana valvonnan analyysia toteutettiin työsuojeluvalvonnan toimien raportointia sukupuolinäkökulma huomioiden. Ministeriö pitää toteutettua analyysia ja sukupuolinäkökulman huomioon ottamista hyvänä lähtökohtana valtakunnallisen analyysitoiminnan sekä valvonta ja vaikuttamistoiminnan kehittämiseksi sekä

kannustaa työsuojeluosastoa kehittämään analyysitoiminnon hyödyntämistä osana toiminnan kokonaisvaltaista kehittämistä.

5. Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta

Valvonnan ja muun vaikuttamistoiminnan kohdentamisessa ja painotuksissa jatkettiin koko runkokaudeksi laaditun toimintasuunnitelman toteuttamista. Koko nelivuotiskaudelle laadittu toimintasuunnitelma on mahdollistanut pitkäjänteisemmän toiminnan, jossa niin valvonnassa kuin muussa vaikuttamistoiminnassa sekä tietotuotannossa on voitu keskittyä tarvittaessa toimintavuoden aikana tiettyihin valvonnallisiin kokonaisuuksiin. Nykymuotoiselle muun vaikuttamistoiminnan suunnittelulle ja toteutukselle on saatu luotua rakenteet, jonka takia muu vaikuttamistoiminta on tullut lähemmäksi valvontatyötä ja erityisesti valvontatyön suunnittelua.

Valvonnan ja muun vaikuttamistoiminnan määrälliset tulostavoitteet saavutettiin täysimääräisesti. Vuonna 2025 toteutettiin 19 763 työsuojelutarkastusta, vuosiraportoinnin aikaan kesken olevia tarkastuksia oli 151. Ilmiöt toteuttivat muuta vaikuttamistoimintaa yhteensä 790 toimenpiteellä. Näistä viestintää oli 424, tilaisuuksia 335 ja muita tekoja 31. Valvontakyselyjä ei tehty. Lisäksi vastuualueilla toteutettiin myös ilmiöiden ulkopuolella muuta vaikuttamistoimintaa: 121 tilaisuutta ja 10 viestinnän tekoa sekä 4 muuta tekoa.

Ministeriö pitää hyvänä keskittymistä aiemmin laadittujen suunnitelmien toteuttamiseen organisaatiouudistuksen aiheuttaessa muutoksia toimintaan. Ministeriö myös kiittää vastuualueita perustoiminnan tehokkaasta ylläpidosta ja niihin liittyvien tavoitteiden saavuttamisesta. Jatkossa ministeriö kannustaa työsuojeluosastoa sisällyttämään myös valvontakyselyt osaksi toiminnan suunnittelua.

Työolojen ja reilun työelämän valvontaan suunnattiin kumpaankin n. 40 % ilmiövalvonnan kokonaisresurssista, tulossopimuksen kirjauksen oltua 50–70 % työolojen valvontaan, ja 15–30 % reiluun työelämään. Psykososiaaliseen kuormitukseen valvontaan kohdennettiin 17 % ilmiövalvonnan resurssista.

Tulossopimuksessa sovitun mukaisesti toiminnan sopeuttaminen valtiontalouden kehyksiin vaikuttaa eri tavoin eri ilmiöiden käytettävissä oleviin resursseihin, joten resurssien kohdentamiseen liittyvää tavoitetta tulee pitää suuntaa antavana, eikä tiukasti rajaavana. Ministeriön ja työsuojeluosaston on kuitenkin osana tulevan nelivuotiskauden suunnittelun syytä arvioita pitkän aikavälin tavoitteet resurssien joustavalle kohdentamiselle.

6. Viraston toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kehittäminen

Toiminnan kehittäminen keskittyi vuonna 2025 virastouudistukseen valmistautumiseen. Virastouudistushankkeen toimeenpanosuunnitelman mukaisten toimien, kuten kokonaisarkkitehtuurin ja valtakunnallisten prosessien kuvaamisen ja käyttöönoton, lisäksi

tämä tarkoitti myös vastuualueiden omaehtoista kehittämistoimintaa, jossa jo edellisellä runkokaudella käyttöön otettua valtakunnallista suunnittelu- ja seurantajärjestelmää päivitettiin tulevan virastorakenteen mukaiseksi. Työsuojeluosastoon siirtyminen tarkoitti kuitenkin kokonaisvaltaista organisaatiomuutosta myös sisäisten toimintojen osalta, joten prosesseihin sisältyy osia ja vaiheita, joita on tarkasteltava uudestaan osaston toimintajärjestelmän rakentamisen yhteydessä.

Koska valvonnan suunnittelussa keskityttiin syksyllä häiriöttömään virastosiirtymiseen, toteutettiin sisällöllisiä kehittämistoimia harkiten. Valvonnan laadun ja yhtenäisyyden jatkuvan parantaminen nähdään osana pidempää jatkumoa, jossa on asteittain edetty viranomaisaloitteisen valvonnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja seurannassa kohti lähes täysin valtakunnallisesti toteutettuun valvontaan.

Henkilöstövoimavarojen kehittäminen

Henkilöstön osaamista on kehitetty sekä kehityskeskusteluissa sovittujen henkilökohtaisten tavoitteiden mukaisesti että suunnitelmallisesti hankeorganisaatiossa kohdennetusti kunkin hankkeen tarkastajille. Luonnollisen poistuman kautta tapahtuva henkilöstömäärän alenema on tunnistettu riskiksi osaamisen hallinnan näkökulmasta. Osittain osaamiskapeikkoja on voitu täydentää resurssisiirroin ja perehdytyksen avulla. Uuden viraston aloittaessa tulee arvioitavaksi myös osaamisresurssin tehokkaampi käyttäminen yli aiempien maantieteellisten vastuualuerajojen, sekä paikkaan sitomattomien tehtävien uudelleenjaon kautta. Näiden lisäksi valtakunnallinen organisoituminen mahdollistaa myös horisontaalisen vertaistuen tehokkaamman käyttämisen valvonnan arjessa.

7. Taloudellinen asema (rahoitus)

Laskeva rahoituskehys on edelleen vaikuttanut henkilöstön rekrytointeihin sekä mahdollisuuksiin kehittää toimintaa. Keväällä 2025 vastuualueet toteuttivat sovitusti maltillisen täydennysrekrytointin kriittisimpiin tehtäviin, joita ei katsottu voitavan täyttää esim. sisäisin siirroin (juristiosaaminen, asianhallinnan ja tietohallinnon osaaminen, valvonnan erityisosaaminen). Näistä lisäyksistä huolimatta hallinnon henkilöstömäärä laski vuoden aikana; vastuualueiden henkilövuositoteuma (410 htv) oli lähes 15 htv:ta pienempi kuin vuonna 2024. Vähennys kohdentui, ja kohdennettiin, pääasiassa viranomaisaloitteiseen valvontaan allokoituun resurssiin.

3. Valtiontalouden tarkastusviraston ja muiden tarkastusten huomiot

Valtiontalouden tarkastusvirasto on antanut 29.4.2026 tarkastuskertomuksen viraston toiminnasta. Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksen mukaan talousarviota on noudatettu eikä toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyjen tietojen tai sisäisen valvonnan osalta tarkastuksessa ole tullut esiin olennaista huomautettavaa.

4. Toimenpiteet

4.1. Virastolle ehdotetut toimenpiteet

Vuosina 2024–2025 työsuojelun vastuualueiden toiminnassa painottuivat Lupa- ja valvontaviraston aloittamiseen ja sen häiriöttömään käynnistymiseen liittyvät toimenpiteet. Valtakunnalliseen organisoitumiseen liittyvät toimet leimaavat myös vuoden 2026 alkupuolta. Kuluvan vuoden aikana on kuitenkin tärkeää siirtää huomiota myös toiminnan normaaliin kehittämiseen. Valtiontalouden heikko tilanne aiheuttaa kokonaisuudelle oman haasteensa ja edellyttää jatkuvaa vuoropuhelua. Vastuualueet ovat hallinneet kokonaistilanteen hyvin ja henkilöstö on sitoutunut toimintaan myös vallitsevassa tilanteessa. Vuonna 2026 ministeriö korostaa huomion kiinnittämistä erityisesti seuraaviin kokonaisuuksiin:

- Valtakunnallisen organisaation edellyttämien muutosten loppuunsaattaminen
- Muiden valvonnan keinojen, kuten valvontakyselyiden vaikuttavuuden arvioinnin jatkaminen osana toiminnan suunnittelua
- Tieto- ja analyysitoiminnon organisointi ja tehokas hyödyntäminen valvonnan kehittämisessä.

4.2. Sosiaali- ja terveysministeriön toimenpiteet

Työsuojeluosasto toivoo sosiaali- ja terveysministeriön edistävän seuraavia prosesseja:

- sosiaali- ja terveysministeriö edistää osaltaan viranomaisten välistä tietojenvaihtoa ja avoimia tietovarantoja esimerkiksi alaisissaan toimijoissa kuten Kela
- tulosohjaajan, LVV:n ja työsuojeluosaston yhteisten tulosohjaukseen liittyvien toimintatapojen muodostaminen (vastuut/työryhmät, aikataulut, tulostavoitteiden 2026 seurannan ja ohjauksen toimintatapa, tulostavoitteiden 2027 valmistelun toimintatapa)
- tulosohjaajan ja viraston välinen epävirallinen vuoropuhelu, jonka tarkoitus on tukea virallista tulosohjausta, ennakoida muutoksia, selkeyttää odotuksia ja vahvistaa yhteistyötä.

- vuosiraportin pohjalta annettavan ministeriön palautteen kehittäminen siten, että siinä nostetaan vahvemmin esiin palaute vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisesta.

Lisäksi molemmat osapuolet ovat tunnistanut tarpeen valvonnan painotuksiin liittyvän pitkän aikavälin tahtotilan muodostamiseen. Kokonaisuus otetaan huomioon seuraavan runkokauden valmistelussa.

Helsingissä 9.6.2026

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Raimo Antila

Valvontajohtaja

Arto Teronen

JAKELU Lupa ja valvontavirasto
Ministeriön osastot ja erillisyyksiköt

TIEDOKSI Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Sisäinen tarkastus

VN/18304/2026-STM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: